Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·—

Slovenski dom

Štev. 84 V Ljubljani, 11. aprila 1936 Leto 1.

Slovenska velikonočna poslanica izpred 100 let

Odlomek iz Prešernovega „Krsta pri Savici"

Šest mescov moči tla kervava reka,
Slovenec že mori Slovenca, brata —
Kako strašna slepota je človeka!

Ko niso meč, sekira in lopata
Jih mogle, lakota nepremagljiva
Preti odpreti grada terdne vrata.

Dalj Čertomir jim reve ne zakriva,
Besede te tovaršam reče zbranim:
»Ne meč, pregnala nas bo sreča kriva.

Le malo vam jedila, bratje! hranim,
Branili smo se dolgo brez podpore,
Kdor hoče se podati, mu ne branim;

Kdor hoče vas dočakat temne zore,
Ne proste dni živet, nočem enake,
Ne branim mu, al jutra čakat more.

Z seboj povabim druge vas junake,
Vas, kterih rama se vkloniti noče;
Temna je noč in stresa grom oblake;

Sovražnik se podal bo v svoje koče,
Le majhin prostor je tje do gošave;
To noč nam jo doseči je mogoče.

Narveč sveta otrokom sliši Slave,
Tje bomo najdli pot, kjer nje sinovi
Si prosti voljo vero in postave.

Ak pa naklonijo nam smert Bogovi,
Manj strašna noč je v černe zemlje krili,
Ko so pod svetlim solncem sužni dnovi!«

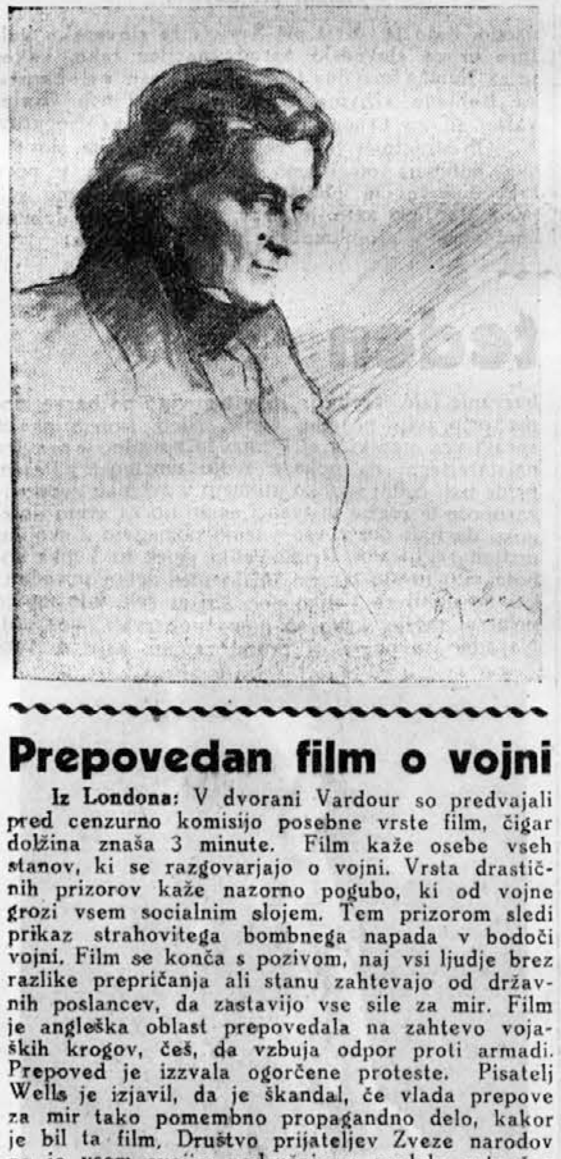

Prepovedan film o vojni

Iz Londona: V dvorani Vardour so predvajali pred cenzurno komisijo posebne vrste film, čigar dolžina znaša 3 minute. Film kaže osebe vseh stanov, ki se razgovarjajo o vojni. Vrsta drastičnih prizorov kaže nazorno pogubo, ki od vojne grozi vsem socialnim slojem. Tem prizorom sledi prikaz strahovitega bombnega napada v bodoči vojni. Film se konča s pozivom, naj vsi ljudje brez razlike prepričanja ali stanu zahtevajo od državnih poslancev, da zastavijo vse sile za mir. Film je angleška oblast prepovedala na zahtevo vojaških krogov, češ, da vzbuja odpor proti armadi. Prepoved je izzvala ogorčene proteste. Pisatelj Wells je izjavil, da je škandal, če vlada prepove za mir tako pomembno propagandno delo, kakor je bil ta film, Društvo prijateljev Zveze narodov pa je vsem svojim podružnicam poslalo natančen popis filma.

Nemška kontrola na Poljskem

Iz Varšave: Poljski listi se bavijo obširno z organizacijo nemške propagande na Poljskem. Poljska ima v Gornji Šleziji in v Poznanjskem vojvodstvu številno nemško manjšino, nad katero dobivajo vse večji vpliv in oblast krogi nemške nacionalno - socialistične stranke. Med nemško manjšino prihajajo številni odposlanci iz Nemčije in vrše tam propagando. Vse kulturno in politično udejstvovanje poljskih Nemcev je podvrženo navodilom iz Nemčije. Nemška vlada vzdržuje manjšinske šole in kulturne ustanove. Vsi listi in knjige, ki so prepovedani v Nemčiji, so morali izginiti tudi iz nemških knjižnic. Prav tako so morala tudi nemška pevska društva črtati iz svojih programov vse pesmi, ki so prepovedane v hitlerjevski Nemčiji. Listi pozivajo vlado, naj z odločnimi koraki naredi konec nemški objestnosti, ki postaja že prava država v državi.

Angleži in vojna trgovina

Iz Londona: Po poročilih trgovinskega ministrstva je Velika Britanija lansko leto izvozila 179 tankov in 32 oklopnih avtomobilov. Pri tej priliki poročajo, da iz raznih razlogov ne bodo objavili imena naročnikov. Večina tega orožja je bila izvožena v Abesinijo. Če so Angleži proti vojni, bi se to ravnanje angleških trgovcev pač ne skladalo z uradnimi zahtevami. Zato mora ostati tajno.

Pred tisoč devetstotremi leti je znamenje Trpljenja prvič vrglo svojo blagoslavljajočo senco čez svet in ga rešilo. In v mračnem, grozečem letu tisoč devetsto šest in tridesetem ne more svet, ki je na to pozabil, imeti silnejšega hrepenenja, kakor da bi se mu po Križu in Vstajenju vrnil mir, velika pomlad utrujene zemlje, matere človeških otrok.

Zveza Narodov razgalja trgovino z orožjem - Strahotne ugotovitve

Patriotizem?

Trgovina in smrt človeštva

Ženeva, 11. aprila. b.

Zveza narodov ima med neštetimi svojimi oddelki tudi komisijo, ki nosi naslov »Oddelek za razorožitev«. Ta oddelek je te dni objavil statistiko, ki nima primere na svetu. Ta statistika namreč predstavlja popolen pregled čez vso svetovno trgovino z orožjem. Podatki so zbrani po poročilih tajnega izvora, ki so bila na razpolago samo Zvezi narodov. Te številke so popolnoma zanesljive in ni njihove verodostojnosti mogoče izpodbijati. Razodevajo nam strahotno dobičkarsko organizacijo svetovne trgovine s smrtjo, ki nima primera v nobeni dobi naše zgodovine.

Vodita Francija in Anglija

Po tej statistiki uradne ustanove v ženevski Zvezi sta glede trgovine z orožjem trenutno na prvem mestu Francija in Anglija. Francija vodi v izvozu orožja in vojnih priprav vse vrste, Anglija pa prednjači v prodaji streliva in plinov. Zanimivo je pri tej ugotovitvi nasprotje, ki se kaže v dejstvu, da je prav v teh dveh evropskih državah propaganda za mir tako z uradnih strani, kakor s strani neštetih zasebnih gibanj najmočnejša. Francija sama predstavlja sedež neštetih mirovnih organizacij, ki so vse pobarvane levičarsko, če ne celo komunistično, kakor vsa francoska uradna javnost in politika.

Francija krije 30 do 40% smrtne potrebe na svetu

Francija sama dandanes dobavlja svetu 30 odstotkov vsega vojnega orožja. Francoska vojna industrija je v tem oziru silno napredovala. Še leta 1931 ni prodala več kakor 6 odstotkov vsega orožja, ki ga svet letno rabi v svoji blazni tekmi. Leta 1932 pa je francoska vojna trgovina poskočila v nepričakovano višino. To leto so francoske orožarske družbe že izvozile 40 odstotkov vse svetovne potrebe.

Anglija je lani dobavila svetu 30 odstotkov vsega strupenega in nestrupenega streliva. Prejšnja leta pa je ta njena trgovina znesla prav tako kakor v Franciji 40 odstotkov svetovne potrebe. Če seštejemo dobavo orožja in dobavo streliva, ugotovimo, da zavzema v tej celoti prvo mesto v dobavljanju orožja Anglija, ki daje 28 odstotkov, Francija pa je druga s 23 odstotki.

Švica ne zaostaja ... za USA

Mala Švica, sedež Zveze narodov in najmiroljubnejša dežela na svetu, proda bojevitim narodom na zemlji presenetljivo veliko orožja. Njen letni izvoz je prav tolik, kakor izvoz iz Združenih držav severnoameriških. Tretja v svetovni trgovini z orožjem pa je pred Švico Češkoslovaška, kjer poleg Anglije in Francije zaznamuje statistika Zveze narodov edini porast prodaje.

Izvoz pada, proizvodnja rase

Iz te statistike Zveze narodov je mogoče ugotoviti dejstvo, da v vseh državah, ki izdelujejo orožje in strelivo, izvoz pada, dočim izdelovanje orožja in streliva raste. To se pravi, da se vse države oborožujejo v tako strašni meri, da mora domača vojna industrija služiti predvsem oboroževanju lastnih armad. Leta 1929 je mednarodna trgovina z orožjem izkazovala za 65 milijonov zlatih dolarjev kupčij, 1932 je znašala samo 35 milijonov zlatih dolarjev. Od tega leta naprej sicer ta številka rase, toda niti malone v pravem sorazmerju z dvigom produkcije. Lansko leto je znašala prodajna vrednost vsega izvoženega orožja v Evropi 54 milijonov zlatih dolarjev.

Glede uvoza orožja so nanj navezane predvsem manjše države, ki nimajo lastne proizvodnje. Toda tudi v teh se kažejo stremljenja, da se osamosvoje in osnujejo lastno domačo orožno industrijo.

Patriotizem in trgovina

Še strahovitejše so ugotovitve v tistem delu statistike, ki kaže, kdo je komu prodajal in kdo je od koga kupoval morilna sredstva. Vse do pred kratkim je glavni odjemalec francoskega orožja bila Nemčija. [illegible] — Zdaj je največji kupec francoskega orožja Belgija. Za njo slede Grčija, Poljska, Čile in Kitajska. Kar se tiče ostalih evropskih držav, ugotavlja statistika, da krije Albanija vso svojo potrebo z nakupom orožja v Nemčiji. Nemčija uvaža orožje tudi iz Belgije, Španije in Finske. Belgija izvaža največ svojega orožja Kitajski.

S te statistike je razvidno, kdo tira svet v novo morijo in kdo bo s to morijo največ zaslužil.

Lindbergh bo spet letel

Iz Londona: Britanski letalski minister je Lindberghu dovolil, da lahko vrši polete po Veliki Britaniji z dovoljenjem, ki mu ga je dala ameriška vlada.

Sankcije in špansko ribarstvo

Iz Madrida: Stanje španskega pomorskega ribarstva postaja z vsakim dnem bolj kritično. Zaradi sankcij proti Italiji je to ribarstvo izgubilo eno svojih najglavnejših tržišč.

Poljsko-nemško gospodarstvo

Iz Varšave: Dosegel se je načelen sporazum med Poljaki in Nemci zastran zaostalih nemških plačil za železniški tranzitni promet čez poljsko ozemlje, ki loči nemško Vzhodno Prusijo od Nemčije.

Švicarski frank

Iz Berna: Švicarski zvezni svet je predložil zveznemu parlamentu zakonski načrt o izrednih pooblastilih vladi, glede nujnih ukrepov na gospodarskem področju. Pri tej priliki izjavlja zvezni svet, da v nobenem primeru ne misli na razvrednotenje švicarskega franka.

Nov strupen plin za Abesinijo

Iz Addis Abebe: Tu trdijo, da je treba najnovejše italijanske uspehe pripisati nekemu novemu plinu s strahotnim učinkom, proti kateremu so dozdaj znane plinske maske brez haska.

11 žrtev letalske nesreče

Iz Newyorka: Blizu Union Towna je strmoglavilo letalo, ki vrši službo na progi preko ameriške celine iz Newyorka do San Francisca. Letalo se je popolnoma razbilo. Pri padcu je našlo smrt 9 potnikov in obadva pilota. Radiotelegrafist in dva potnika so težko ranjeni. Ni verjetno, da bi kateri od njih ostal pri življenju. To je v lanskem in letošnjem letu največja letalska nesreča v Združenih državah.

Marksistična fronta v Španiji

Iz Madrida: Na zadnjem zborovanju socialistične in komunistične mladinske zveze v madridski areni, so se vršile velike manifestacije za skupno boljševiško fronto v Španiji. Govoril je vodja splošne delavske zveze Largo Caballero, ki je poudarjal potrebo, da se vsi levičarski elementi v Španiji združijo v enotno fronto. Najprej se mora združiti boljševiška mladina. Ta zveza bo predigra za združitev vseh proletarskih organizacij v Španiji.

Kitajski komunisti se umikajo

Iz Pekinga: Po angleških vesteh je poveljnik protikomunističnih čet v severozahodni Kitajski Čanjuelijan prestavil svoj glavni stan v Lošuan na severu province Šansi. Ta premestitev je v zvezi z uspehi kitajskih vladnih čet proti komunističnim tolpam na severu. Na severni meji te province grade prve vladne čete nov kitajski zid, ki bo imel namen, braniti severno mejo republike proti vpadom komunističnih čet iz Mongolije.

Italija vneta za mirovna pogajanja

Rim, 10. aprila. AA. (Havas). Italijanski uradni krogi naglašajo, da je baron Aloisi odpotoval v Ženevo samo, da prisostvuje kot italijanski delegat pri delu lokarnskih držav.

Isti krogi izjavljajo dalje, da Italija nikdar ni nasprotovala mirovnim pogajanjem, kakor je predlaga odbor trinajstih. Italija je obljubila, da pošlje svoje delegate v Ženevo, koj po velikonočnih praznikih. Prav tako je italijanska vlada obvestila ženevsko ustanovo, da bo po možnosti čimprej izmenjala svoje misli z g. De Madariago. Ta italijanski predlog ni bil sprejet ugodno. Hkratu poudarjajo italijanski uradni krogi, da je naglo sklicanje odbora trinajstih in pa razprava o rabi strupenih plinov in načrt nove pomoči negušu nova ovira, ki bi utegnila zavleči mirovno delo.

Kitajska bo protestirala

Nanking, 10. aprila. AA. Kitajski zunanji minister bo verjetno jutri odgovoril na noto iz Moskve, ki je odbila kitajski protest zaradi pogodbe med Rusijo in Mongolijo. Po vesteh iz dobro poučenega vira bo nankinška vlada poslala v Moskvo mnogo energičnejši protest za slučaj, če sovjetska vlada odbije nankinški odgovor. Uradni krogi pa ne marajo nič izjavljati o sporu.

Madžari ne bodo posnemali Avstrije

Budimpešta, 10. aprila. TG. Tukajšnje časopisje poroča iz dobro poučenih virov, da namerava Madjarska v najkrajšem času zanikati vse vojaške obveznosti, ki so ji naložene po mirovni pogodbi, podpisani v Trianonu. Zunanje ministrstvo pa je še nocoj v zelo odločnem tonu zanikalo te vesti ter izjavlja, da Madjarska na noben način noče slediti avstrijskemu zgledu. V kolikor se tiče bližnje bodočnosti, Madjarska ne namerava povzročiti nobenih presenečenj. V dokaz za to naj služi tudi odhod zunanjega ministra Kanye in velikega števila visokih uradnikov zunanjega ministrstva iz Budimpešte na velikonočne počitnice. Razume se pa samo po sebi, da si hoče madjarska vlada ohraniti polno pravico, da postopa v vprašanju obnove svoje armade izključno po potrebah svoje lastne države.

Veselo velikonoč 1936

želita bralcem uredništvo in uprava ‚Slovenskega doma'

Konference lokarnskih velesil

Sporazum o pogajanjih za sporazum

Ženeva, 10. aprila. TG. Sestanek locarnskih držav, ki se je začel ob 3 popoldne, je trajal do 8 zvečer, nakar je bil prekinjen do četrt na 10, ko so ga zopet nadaljevali do poznih nočnih ur. Eden in lord Halifax sta takoj po zaključku sestanka odpotovala v London. V trenutku, ko to poročamo, še ni bilo izdano nobeno uradno poročilo o sklepih konference, toda zdi se, da še niso izčrpali vseh možnosti za spravni postopek in da je ostalo odprtih še precejšnje število nemških predlogov, ki jih bodo še prerešetavali in ki jih Anglija v nasprotju s Francijo smatra za sprejemljivi temelj za nadaljnja pogajanja. O teh točkah se bo Eden najprej razgovarjal sam z nemškim poslaništvom v Londonu.

Ob pol 10 je izšlo prvo uradno poročilo o sklepih locarnske konference. Poročilo pravi, da so se konference udeležili Eden, lord Halifax, Flandin, Paul Boncour, baron Aloisi in de Rocco ter za Belgijo van Zeeland. Seja je bila dvakrat prekinjena, da so dobili delegati priložnost, da se posvetujejo s svojimi izvedenci. Flandin je prebral zaupno spomenico, ki je bila izročena Edenu pred tremi dnevi in ki navaja korake, ki jih misli Francija podvzeti v primeru, da bi na konferenci ne dobila zadoščenja proti Nemčiji. Aloisi je izjavil, da ni opolnomočen prisostvovati konferenci kot delegat Italije, ampak samo kot opazovalec, ki mora poročati Mussoliniju o storjenih sklepih.

Drugo uradno poročilo je izšlo ob pol 11, ki suhoparno navaja, da je imela konferenca svoj tretji sestanek, da se bo nadaljevala in da ponoči verjetno ne bo izšlo nobeno uradno poročilo.

Locarnske velesile so ob 11 izdale tretji komunike, v katerem navajajo točke, glede katerih je bil dosožen sporazum. Točke pa so naslednje:

1. Anglija je voljna vprašati nemško vlado, naj pojasni svoje mnenje glede enakopravnosti, nadalje svoje zahteve po ponovni razdelitvi kolonij in po načinu, kako naj se pakt Zveze narodov odtrga od versaillskega miru.

2. Anglija je voljna vprašati nemško vlado, kako si predstavlja organizacijo mednarodnega razsodišča.

3. Francosko-belgijsko-angleški razgovori generalnih štabov se bodo začeli dne 15. aprila.

4. Locarnske velesile se bodo sestale zopet v maju ob priliki rednega zasedanja sveta Zveze narodov, razen ako bi nepredvidene okolščine ne zahtevale ranejšega sestanka.

5. Francija vztraja pri svojih rezervah, ki jih je navedla glede vojaške zasedbe Porenja. (Ta točka se nanaša na tajno spomenico francoske vlade, o kateri govori že prvi komunike locarnske konference.)

Graziani začel napad na jugu

Rim, 10. aprila. TG. **Maršal Badoglio je izdal uradno poročilo, ki napoveduje začetek velike italijanske ofenzive na južni fronti. Poročilo namreč pripoveduje o 22 italijanskih bombnih letalih, ki so odletela iz Somalije ter bombardirala Dagabur in okolico ter Sasabaneh. Poročilo nadalje pravi, da so italijanske motorizirane čete takoj zasedle bombardirane postojanke, ki se nahajajo v neposredni bližini Sasabaneha. Končno pravi poročilo, da so abesinski vstaši v številu okrog 3000 mož napadli bežečo negušovo armado in ji prizadeli težke izgube, ki prehašajo 2000 mrtvih.**

Ženeva, 10. aprila. TG. Generalni tajnik Zveze narodov je sprejel tako od Italije kakor od Abesinije novediplomatske note, glede obojestranskih kršitev mednarodnih pogodb o Rdečem križu in o uporabi strupenih plinov. Italijanska nota navaja, da je abesinsko topništvo obstreljevalo italijansko bolnišnico ter pri tem ranilo večje število zdravnikov in bolniških strežnic. Abesinska nota pa navaja, da je sprejela poziv Zveze narodov, naj spoštuje mednarodne pogodbe o bolj človečanskem vojskovanju ter izraža svoje začudenje, da naenkrat odbor trinajstih poziva k redu abesinsko vlado, medtem ko je znano, da je Italija že vedno, odkar traja vojna v Afriki, kršila te pogodbe in so bile vse tozadevne abesinske prošnje zaman, akoravno je bila Italije od Zveze narodov vrhu vsega še obsojena kot napadalka. Abesinska nota nadalje našteva celo vrsto primerov, ki dokazujejo, kako nečloveško se Italija vojskuje, in izraža na koncu upanje, da se bo Zveza narodov odnosno odbor trinajstih vendar enkrat dvignil tako visoko, da bo mogel braniti po nedolžnem napaden narod, ki ga nečloveško vojskovanje tira v obup.

* * *

Kdo bo preds. Španije

Madrid, 10. aprila. TG. V političnih krogih so mnenja, da bo odstavljeni predsednik republike Alcala Zamora znova stopil v aktivno politično življenje in da namerava pri prihodnjih volitvah kandidirati v pokrajini Granada. Alcala Zamora hoče zopet prevzeti vodstvo progresivne stranke, ki jo je že vodil, preden je postal predsednik republike.

Na današnji seji vlade so prerešetavali vprašanje kandidatov za volitve novega predsednika republike. Vladni kandidat bo Martinez Barrio, šef republikancev. Proti tej kandidaturi pa so se dvignili zelo važni glasovi, češ da bo Martinez Barrio lahko mnogo več koristil državi in levičarskim strankam, ako ostane v političnem življenju, kakor pa, če postane predsednik republike. Drugi kandidat, ki bi ga vlada eventuelno podpirala, je Basteiro, ki pripada zmernim socialistom, tretji kandidat pa de Albornos, bivši predsednik vrhovnega sodišča za ustavna jamstva.

Kabinet je na svoji seji določil tudi datum 26. aprila za volitve 76 delegatov, ki bodo skupno s člani parlamenta dne 10. majnika volili novega predsednika republike.

* * *

Velikonočno zborovanje Slomškove zveze

V torek, 14. aprila t. l. bo zborovala Slomškova družba. Ob 9. uri sv. maša v frančiškanski cerkvi. Ob 10. uri zborovanje v beli unionski dvorani. Udeležbo je obljubil tudi naš vladika prevzvišeni škof dr. Rožman. K udeležbi vabimo člane in somišljenike vseh stanov, ki jim je kaj za krščansko vzgojo slovenske mladine — Odbor.

Rudarjeva velika noč

Vsak zemljan, najsibo katerekoli vere, zre z neko radostjo v vstajenje Kristusovo. Smrt Kristusova je bila rešitev trpečih množic. Ali ne takoj. Mnoga stoletja so še prelivali kri vsi oni, ki so Mu sledili v trpljenju za boljšo bodočnost človeštva. Ali je danes drugače? Kakor so takrat križali nedolžnega in izpustili razbojnika, tako tudi danes vladajoči nekrščanski svet trpinči nedolžne delavske množice. Delovne množice vsega sveta morajo gledati, kako se vse drugam steka plod njihovega dela. Vse le za peščico bogatih. Mi pa, ki vse dobrine in bogastvo ustvarjamo, pa gladujemo in od pomanjkanja umiramo. Ja, resnično! Povsod v vseh državah enako. Tako tudi pri nas. Poljedelska država smo, več kot polovico izvažamo, pa vendar gladujemo in smo lačni. Najbolj pa mi rudarji. Dvanajst dni v mesecu delamo, mesečne plače dobimo do največ 600 Din, s tem moramo živeti tudi 6—10 članske družine. Naša velika noč je leto za letom obupnejša. Veselimo se Vstajenja ali naša rešitev iz sedanjih razmer je še daleč. Mnogi bodo ob Vstajenju mislili le na uživanje. Rudarji pa tega ne bodo mogli, zrli bodo v trpečega Odrešenika z isto prošnjo, kot so zrli siromaki pred 2000 leti in le mogli klicati: »Reši nas, Gospod!« Kakor se je takrat Križanega usmilil siromak in mu pomagal nositi križ, isto se bo zgodilo trpečemu rudarju. Siromak siromaka podpira, tako je bilo takrat in tako je danes. Bogatin pa vpije »križaj nedolžnega in izpusti barabo«.

„Dušica" v kinu Slogi

Za velikonočne dneve predvaja kino Sloga film »Dušico Rožo Marijo«, za katerega moremo reči, da je stvaritev, ki dela čast filmski produkciji in pada v prav primeren čas. Film je verno posnet po znanem romanu »Svetnica in njen norec« in na prikupljiv način prikazuje že znano zgodbo o zlobni mačehi in njeni dobri, plemeniti pastorki. Iz filma veje preprostost in neprisiljenost, kakršne prav redko vidimo v programih naših kinematografov, znak, da je mogoče najti tudi kaj boljšega in vrednejšega za prijatelje filma. Tudi igralca Hansi Knotek in Hans Stüwe prepričujeta vprav s svojo nevsiljivostjo. Eno je morda, kar nekoliko moti, namreč sentimentalna zgodba in obrabljen motiv. Poudariti pa je treba še to, da si je »Sloga« od vseh ljubljanskih kinematografov za te dni izbrala najboljši program.

Calles deportiran

Usoda mehikanskega verožrca

Mexico City, 10. aprila. TG. Danes je neznanokam izginil bivši prezident Calles, kratko časa potem, ko so ga z večjim številom njegovih prijateljev aretirali. Javnost misli, da je bil deportiran v neko oddaljeno državo. Aretacija bivšega predsednika Callesa je bila izvedena z veliko naglico in v popolni tajnosti. Aretiral ga je general Rafael Novaro, poveljnik mehiške posadke v spremstvu 20 vojakov in 8 policistov. Calles je bil aretiran pri čitanju knjige »Mein Kamps« in je izjavil, da je aretacijo pričakoval. Odšel je brez vsakega odpora z vojaki, ki so ga odpeljali neznano kam.

Nemški veleposlanik Hösch - umrl

London, 10. aprila. AA (Havas) Danes dopoldne okoli 10 je iznenada umrl nemški poslanik v Londonu Hösch. Poslanik se je bil ravno oblekel in se je pripravljal da odide s poslaništva, ko mu je postalo slabo. Sedel je v naslanjač in v nekaj trenutkih izdihnil.

Mnogi britanski državniki, med njimi MacDonald in Hoare, so popoldne prišli na nemško poslaništvo in izrekli sožalje.

* * *

Kočevski šolarji požgali sloven. zvezke in knjige

Kočevje, 10. aprila.

Po mednarodnih pogodbah je določeno, da tujerodni otroci obiskujejo 4 leta šole z materinskim učnim jezikom. Vendar je naša država dovolila v svoji širokogrudnosti šestletni pouk v manjšinskem jeziku, le zadnji dve leti, v tako zvani višji narodni šoli, morajo obiskovati razrede z državnim učnim jezikom. Na Kočevskem se ravnajo po tem predpisu slovenski upravitelji, dočim večina nemških šolskih upraviteljev (Mozelj, Kočevska Reka, Spodnji log itd.) tudi zadnji dve leti pridrže otroke v manjšinskih razredih. Tako se zgodi, da 14 letni kočevski fant, ki je dovršil osem razredov, ne zna enega stavka povedati v državnem jeziku — po zaslugi svojih nemških vzgojiteljev.

V Livoldu pri Kočevju je slovenski upravitelj, zato morajo otroci kočevske narodnosti zadnji dve leti v slovenski razred. Silno zoprno jim je, učiti se državnega jezika, ki je po mnenju njihovih staršev brezpomemben za življenje. Kako čutijo ti mladi ljudje vse, kar je slovenskega, so pokazali dne 31. marca, ko jim je šolski upravitelj razdelil spričevala. Čim so zadnjikrat prestopili šolski prag in se za vedno poslovili od šolskih klopi, so tik pred šolo zložili na en kup vse slovenske zvezke in učbenike in učenec Gasparitsch je vso to grmado slovesno zažgal ob divjem vpitju tovarišev. Njihovi slovenski sošolci so jih začudeno gledali, ne da bi se spozabili k enakemu dejanju; tudi nemške deklice tega niso storile.

Po naključju se je zvedelo, da je bil ta požig že vnaprej pripravljen in dogovorjen. Nemška mladina je bila k temu nahujskana. Vemo od koga. Ne samo od staršev, ne samo od krošnjarjev, ki so se polnih mošnjičkov in polni Hitlerjevega duha vrnili iz Nemčije. Še od nekoga drugega... **Službeni organ »Nemške smuške zveze«**

Ob stoletnici izida Prešernovega „Krsta ob Savici":

Velikanoč slovenske besede

Prav za letošnjo veliko noč praznujemo stoletnico, odkar je izšel prvi in edini slovenski epos »Krst pri Savici«. Ta stoletnica je simbolična v dveh ozirih.

Prvič jo praznujemo za veliko noč v času, ko smo mi Slovenci in vsi narodi na svetu novega duhovnega vstajenja najbolj potrebni. V tem smislu nam mora biti jubilej takega velikega pesniškega dela pobuda, da bomo iz sedanjih zmed in zagat stremeli naprej z istim idealizmom, ki je gnal pesnika — glasilca naroda pred sto leti k takim stvaritvam.

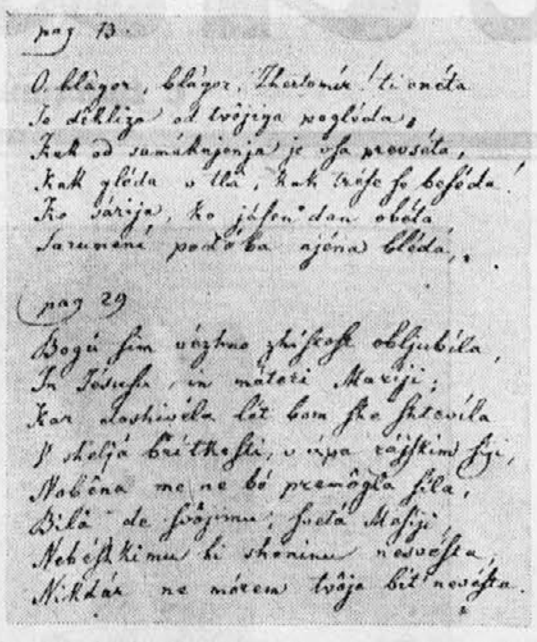

Prešernov rokopis. Kitice »Bogu sem večno čistost obljubila...«, kj jo prinašamo v faksimilu, kakor jo je pesnik napisal na zadnjo stran izvoda (last muzeja), ni bilo v prvi izdaji. Prvikrat jo je tiskal šele v izdaji »Poezij« deset let pozneje.

Drugič pa nam mora biti stoletnica našega prvega eposa v potrdilo, da smo to, kar smo.

Stoletnica prvega našega eposa je ne le kulturni, temveč tudi narodni praznik slovenskega ljudstva. Prešeren nam je svojim »Krstom pri Savici« v začetku našega kulturnega ustvarjanja dal pesnitev take veličine in takega pomena, kakršne so veliki narodi ustvarjali šele po stoletnem razvoju svoje kulture. Brez predhodnikov, brez tradicije, brez vseh duhovnih podlag, razen neizčrpnega zaklada slovenske narodne pesmi in človeške osebne bolečine, je Prešernov genij ustvaril Slovencem delo, s katerim je za vselej opravičil našo kulturno in duhovno samobitnost. »Krst pri Savici« je narodni in človeški duhovni spomenik.

Pesnitev je nastala v dnevih največje pesnikove potrtosti, ko je vedel, da so mu zaprta pota do ljubljene ženske, v kateri se je bridko razočaral. Julija ni razumela ne njegove ljubezni, ne njegovega dela in prizadevanja. Prešernova ljubezen je naletela pri tej malomeščanski potomki majhnega, nekulturnega naroda na tak sprejem, kakršnega so bile deležne ljubezni marsikaterega njegovega manjšega naslednika. Vrh tega je pesnika tiste čase, ko je nastajal »Krst pri Savici«, morila izguba njegovega velikega prijatelja Matije Čopa, ki je bil edini tovariš njegovim idealističnim stremljenjem. Čop je bil eden izmed redkih ljudi, ki so razumevali Prešernovo poezijo in Prešernovo življenje.

Pesnik je ta čas pokopal visoko leteče misli, bolečine in upanje na srečo. Soj sreče mu je zasvetil z druge strani, kakor je povedal v verzu:

> ».... da srečen je le ta, kdor z Bogomilo
> up sreče onstran groba hrani.«

Človek naj ne išče pota k nasladi, temveč potu k smislu življenja. Hrepenenje po sreči naj se v njem spremeni v hrepenenje po spoznanju. Črtomirov duhovni preobrat je značilen za Prešernov duhovni preobrat — iz človeka, ki veruje v moč ljubezni, se spremeni v človeka, ki hrepeni po spoznanju, miru in smrti.

»Krst pri Savici« je spomenik ne le tragičnega Prešernovega življenja, marveč tudi spomenik tragične slovenske zgodovine ter slovenskega kulturnega dela. Čop in Prešeren sta s tem svojim delom popravila slovensko zgodovino in slovensko usodo. Zato je »Krst pri Savici« za slovensko kulturo in za slovenski narod značilen tako, kakor je za Nemce značilna Goethejeva pesnitev »Faust«, za Italijane »Divina Comedia«, za Fince »Kalevala« ali za Črnogorce »Gorski venec« Negušev.

Ob stoletnici tega velikega spomenika slovenske duhovne moči smo Slovenci skoraj v prav taki duhovni in politični stiski, kakor smo bili pred sto leti, zato je prav, da si iz nje dobimo spet vero v svojo moč in v svoj obstanek.

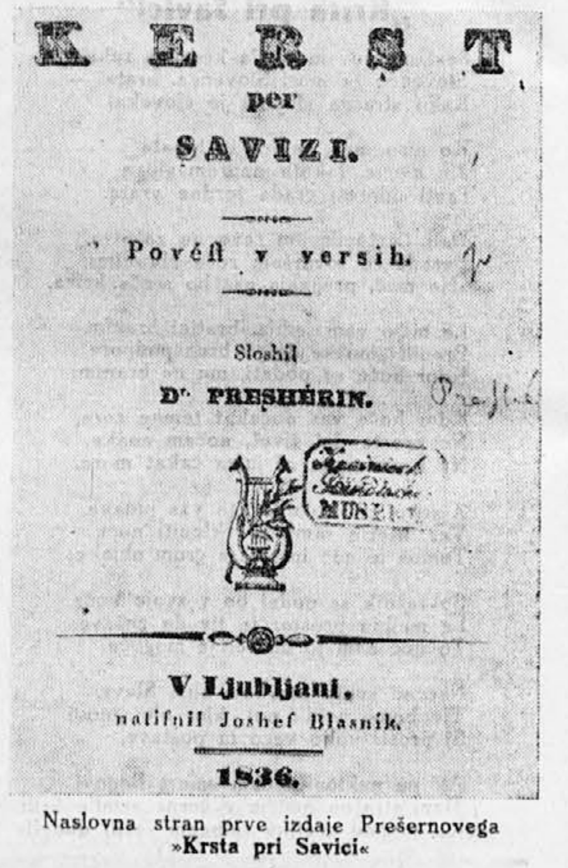

KERST
per
SAVIZI.

Povéſt v versih.

Sloshil
Dr. PRESHÉRIN.

V Ljubljani,
natiſnil Joshef Blasnik.

1836.

Naslovna stran prve izdaje Prešernovega »Krsta pri Savici«

* * *

Veliki teden

Ljubljana, 11. aprila.

Dvakrat v letu se v vsaki krščanski hiši vse prenovi: ob Božiču in Veliki noči. Priprave na ta dva praznika so vedno posebno poglavje vsake gospodinje. Kar je pred Božičem advent, to je pred Veliko nočjo Veliki teden. Veliki teden dobi svoje obeležje tudi vsepovsod, na trgih in ulicah. Izložbe so prirejene Veliki noči primerno, enako trgi in razne prodajalnice.

Višek priprav je dosežen na Veliki petek in deloma še Veliko soboto dopoldne. Živilski trg je prenapolnjen z vsemi mogočimi stvarmi; saj založiti se morajo meščani kar za dva, tri dni. Najbolj tesno pa je proti koncu tedna okrog mesarskih stojnic. Tu bingljajo izpod strešic lepe gnjati, krače, klobase in vse velikonoče dobrote ter vabijo kupce. Če si družina za Veliko noč more kaj privoščiti, potem si privošči šunko. Ni torej čuda, če je šunka jed, ki jo o Veliki noči najdeš skoraj v vsaki hiši; saj to je »žegen«, brez katerega si Velike noči sploh ne moremo predstavljati.

Posebna doba je Velika noč za otroke. Že kar začetkom Velikega tedna se začne velika skrb za barvanje jajc. Treba je iti v trgovino po barve, doma pripraviti posodo, čopič, žlico. Potem pa se spravi ves otroški svet k mizi in navadno je pravica najstarejšega, da pokaže svojo umetnost. Potem pride tisti čudni čas, ko utihnejo v zvoniku zvonovi; zaropoče le raglja in otroci smatrajo za sveto dolžnost, da tudi oni z vso vnemo pomagajo s svojimi malimi ragljicami. Pride Veliki petek in Velika sobota. Sto in sto reči si imajo med seboj povedati: kaj bo dobil za Veliko noč, kaj si želi, kdo mu je prinesel ragljo, kako so doma pobarvali jajca, itd. Navadno so pogovori precej zaupni, kajti ni vseeno, kdo zve, kaj si mali želi za Veliko noč. Odločilne važnosti pa je, kdo bo nesel k »žegnu«. Navadno je fantovska stvar, da prinesejo na Vel. soboto zjutraj domov blagoslovljen ogenj, dočim je pot k »žegnu« stvar deklet. In tudi najmlajše in najmanjše pri tem ne zaostajajo. Čim raclja in čim se zave, da je Vel. noč nekaj posebnega, že hoče imeti svoj jerbašček in jo mahniti obenem z mamico ali služkinjo v cerkev. So to zlata otroška leta, ki ostanejo otroku in pozneje doraščajočemu človeku vedno v spominu.

‚Micky' miške v pravljicah
Pepelčica, Volk v ovčji kozi, Vitka linija, V carstvu lutk in Senzacije kamere!
Matineje v nedeljo in ponedeljek ob 10·30 dop. po enotni ceni 4·50 Din.
Popolnoma novo!
KINO SLOGA

Joža Vombergar:

Vstajenje

Ptički so glasno žvrgoleli in sonce je že krepko kukalo skozi špranje v senik, ko se je zbudil Peter. Dremavo in začuden je odprl oči in prvi hip ni vedel, kaj je z njim. Skoraj boječe se je ozrl. Od lesene strehe so visele orjaške pajčevine, s katerimi se je igralo sonce in prvi hip je imel Peter občutek, da je v ječi. Toda preveč sonca je udiralo v prostor — zato se je dvignil in se nekoliko boječe razgledal. Naslednji hip se je zavedel; spomnil se je, kako je snoči udrl v to kolibo in se zaril v seno, ne da bi vedel, pod kakšno streho je prav za prav prišel. Potem je v neskončni utrujenosti v hipu zaspal — in spal je trdno, kot otrok...

Zdaj šele je mogel spoznati in pogledati prostor. Senik, navaden senik — k pravi sreči ga je našel, da se je mogel pošteno spočiti. Zdaj se je tudi ovedel in bridka bolečina se mu je zarezala v dušo, kakor da se je oglasila stara, nezaceljena rana. Vsako jutro se z njim prebudi ta bolečina... Koliko let je že od tedaj, ko se je pozveselil ob jutru zlatih sončnih premenov in ga je vzradostilo ptičje žgolenje, večni slavospev mlademu jutru, ki vedno znova in znova podžiga človeka in mu daje veselja k nadaljevanju začrtane življenjske poti. Noč mu je bila takrat samo kratek oddih in kolikrat si je želel, da bi mogel življensko pot nadaljevati brez tega odmora — saj je bilo toliko sile v njem, da skoraj ni čutil potrebe po takem oddihu. A danes — moj Bog! Zdaj mu je noč edina zaveznica in tolažnica, čas, ko mu je mogoče pozabiti na vse (kadar ga tudi ta ne vara!) in ga zaziblje v lepši, prizanesljivejši svet... Zato sovraži jutro, sovraži dan, ki mu obuja stare rane, sovraži te zlate, neusmiljene pramene in nadležno ptičje petje!...

Kolikrat se je Peter ob jutru zamislil v to čudno, nenaravno nasprotje in kolikrat si je pri tem zaželel, da bi ga jutro več ne zbudilo in da bi ga nekoč prevzela noč v svoj večen sen, iz katerega bi se nikoli več ne zdramil..

Duša mu je bila težka in od teže duše še težje telo, da se ni mogel dvigniti — kakor bolnik ali starček, ki so mu opešale moči. Obrnil se je, da bi znova zaspal, toda sončni prameni so mu preveč sililí v oči, čeravno si je vrgel površnik čez glavo in se je globoko zaril v seno. In bolečina v duši je bila presilna, da bi jo mogel umiriti. Od nekod so peli zvonovi, glasno in slovesno in ga dramili.

Jezen se je dvignil, se ogrnil v površnik in previdno zlezel s sena. Počasi je odrinil desko, ki jo je snoči odbil od vrat in se splazil skozi odprtino iz senika. Pri tem si je natrgal površnik, nad čemer se je znesel z grobo kletvijo. Kot ogromen val je butila vanj svetloba, da si je z roko zakril oči in da se je skoraj opotekel od bolečine.

Obstal je in se ozrl, kot bi ne vedel, kam naj krene. Kakšna čudovita prelest je razlita krog njega! Trata vsa posuta s cvetjem. Zvončki so sicer že oveneli in omahnili med visoko travo, z debelimi mešički za zoreče seme in tudi trobentice so že obledele, zato pa se je razbohotil oblastni regrat, kot bi hotel samo sonce prehiteti s svojim zlatim bleskom. Pisanih marjetic je, kot bi bil slikar otresel svoj čopič po trati, med njimi pa kakor otroci v srajčkah trepečejo nežne bele vetrnice, poleg ponosnega žefrana, kričečih kalužnic in ljubkih potočnic. Krog in krog dobrave pa se že odeva bukev v prvo zelenje in grmovje se obsipa s cvetjem. Le gore tam gori so še rjave in gole, vrhovi pa pokriti s snegom, kot bi sedeli za zeleno mizo sivi, častitljivi starčki. Nebo je brez oblačka, temno sinje in globoko, da bi še misel utonila v njem in sonce siplje svoj zlati dež na zemljo, na vse prelepo stvarstvo. Vsepovsod življenje, novo, porajajoče se mlado življenje...

V trenutku je zajel vase Peter vso to krasoto in oči so mu za hip veselo zablestele. Bledo lice se mu je razumno vzradostilo. Globoko je vdihnil sveži zrak in si nekako zadovoljivo pretegnil ude. Toda naslednji hip mu je neviden oblak zasenčil čelo in nepremično je obstal. Pogled mu je obvisel nad vasjo v dolini, ki se je mirno in nekako plaho, kakor čreda ovac stiskala pod goro. Bila je še vedno ista, prav taka, kot nekoč. Med sadnimi vrtovi so stale hiše in poslopja, tudi med njimi pa se je kakor vitka pastirica dvigala bela cerkev z rdečim zvonikom. Poznal je to sliko in če bi bil na drugem koncu sveta, bi jo mogel naslikati, prav tako kot je. A tam, koncem vasi glej, domača, rodna hiša! Dim se je dvigal iz nje, tisti prijetni dim z domačega ognjišča, ki vedno vzbuja topel občutek otroškega veselja — občutek, ki ti pričara v dušo sliko matere pred ognjiščem in vonj jedi, ki jih pripravlja. Preproste so te jedi, a katera jed na svetu je bila kdaj slajša kakor tista, ki mu jo je pripravila mati!

Velikonočno jutro! Danes bodo na mizi posvečene jedi, velikonočni žegen, in pri tej pojedini mora biti zbrana vsa družina.

Vsa družina!...

Ostra bolečina je zapekla Petra v srce. Kolikrat si je v teh letih zaželel biti član družine spet kot nekoč, časten in spoštovan pri vseh. Toda to je zdaj samo še sen, ostvariti ga ni mogoče!... Zdaj je na slabšem, kot izgubljeni sin v sv. pismu, ki ga je oče pričakoval in ga z veseljem sprejel, ko se je vrnil.. Njemu je vrnitev nemogoča. Za vso hišo je zdaj prokletstvo in je bolje, da se ne vrne več. Če izgine, izgine tudi spomin za njim. Morda še niso izvedeli o njegovi bridki usodi, toda če se vrne, se vrne z njim tudi preteklost — in sramota bo za hišo! In s to ji lahko prizanese.

Kaj ga je prignalo danes iz tujine? Ni bil to njegov namen — hotel je v nasprotno smer, čim dalje, čim globlje v neznano — a skrivnostna sila v njem ga je pritirala čez gore, kot pritira lakota sestradanega volka ali kot prižene veter čez nebo oblak. Če bi mu bili veleli, naj gre ali bi ga s silo vlekli, bi se uprl. Tako pa je šel nehote, nepovedno, po tajni notranji sili... Kakor tat se je prihulil na noč skozi Retje in se zatekel potem v senik, da sam ni vedel, kdaj in kako... Do smrti utrujenega ga je objel spanec — in sedaj ga je zbudilo jutro in ga postavilo sem na trato, na to gozdno jaso nad domačo vasjo!...

Neznosen glad mu je krčil želodec in mehanično je segel v žep, kjer je našel še skorjo kolača, ki ga je izprosil včeraj onkraj gore. Pogled na vijoči se dim nad domačo hišo mu je še bolj ojačil lakoto, da je začutil naravnost bolečino. Slabost ga je obšla in moral je sesti, da ni omagal.

Moj Bog — ali je res moralo priti tako daleč? Zakaj si je morala prav njega izbrati usoda za svojo žrtev, ko je vendar imel vse pogoje za lepo in pošteno življenje? Ali pa je bila morebiti krivda v njem samem?

Kakšne čudovite načrte je nosil nekoč v svoji duši! A prav nič nemogočih — saj je zanesenost in sanjaštvo že od nekdaj sovražil. Razlagal jih staršem, bratom in sestram, prijateljem in znancem. Čutil je moči v sebi, da jih izvede in se nekoč vrne imeniten, bogat in spoštovan. In potem bo pogumno stopil pred Anico v Retjah, in jo prosil za roko. Ponosna bo nanj, še malo ni dvomil na svoj uspeh! ... Prosili so ga, goreče in s solzami v očeh: ne hodi! Domača zemlja je dovolj bogata, da bo dala življenja tudi tebi. Svet je varljiv in bogastvo še ni sreča! Toda on je šel... Varljivi začetni uspehi — a potem — udarec za udarcem! Prišla je kriza in brezposelnost, leta bede — skrajna beda! Ali je kaka nesreča in bridkost na svetu, ki bi jo on ne bil okusil? Toda ni se vrnil. S skrajnimi napori, z vso umetnostjo in na račun največje stiske je vzdrževal v domačih mnenje, da je srečen. Končno je omagal, prišla je propast — popolna, skrajna propast!...

In tak se ni mogel vrniti! Kakšna sramota pred starši, pred vso hišo, pred znanci in — pred njo! Propadel, raztrgan kot berač — da, kot berač! Ali je to tisti Peter, ki bi se moral vrniti srečen, imeniten in bogat? Ko bi moral drugim prinesti srečo in čast?!

Ne, bolje je, izginiti v svet, daleč, čim dalje v tujino, kjer bo nepoznan in ne bo nihče slutil njegove bridke usode, kjer bo izginil kakor kaplja v morju!...

Premagal je sile v sebi, ki so ga vezale na dom, na starše in mladost — imel je toliko moči v sebi, čeravno je moral storiti to z največjo in grenko bolečino, v skrajnem zatajevanju in odpovedi. Utonil je v tujini in niso ga dosegla več pisma očetova, ki so ga vabila in ga rotila, naj se vrne. Zvedeli so za njegovo usodo — saj ni nič čudnega v današnjih časih in še drugačnim se je primerilo kaj hujšega — domača gruda pa še vedno rodi kot nekoč in bo tudi njega pošteno preživela! — Polagoma so domrla zadnja čustva v njem, v dušo se je naselila grenka otopelost in sovraštvo do vsega višjega in plemenitega. Zločin mu je postala nujnost in potreba. Ječa ga ni spreobrnila. Prosjačiti ni mogel. Ali ni s prav takšno pravico do življenja prišel na svet kot drugi? Ali ni imel najboljšega namena do poštenega življenja, kaj ni želel in hotel delati — pa so ga povsod odklanjali, zapirali mu vrata in mu kazali pot naprej! Ali naj se ubije? Zakaj, ko pa ima prav toliko pravico do življenja, kot vsaka ptica v gozdu, kot vsaka mravlja v travi? In če je dano njim živeti, zakaj bi ne smel on, človek, krona stvarstva zahtevati vsaj tega, kar nujno potrebuje za življenje! Da bi torej prosil, prosjačil za življenje?!...

Toda svet razume to drugače. In tako je zdaj tu življenjska razvalina, brez vsakih upov in načrtov, ki so že davno pokopani, berač, zločinec, potepuh!...

Zakaj je moralo priti tako daleč?...

In vendar je bil še čas, ko bi se bil mogel dvigniti, še dospeti nazaj v razmere, v katerih človeka imenujejo poštenega in vrednega časti! Da, če bi mu bili v pomoč prijatelji in znanci, ki jih je toliko imel v svojih lepših letih in kateri so vezali z njim prijateljstvo do groba!... Prosil jih je, rotil, pri Bogu in vsem svetom, naj mu priskočijo v pomoč. Toda drug za drugim so ga zapustili, niti eden se ni odzval. »Ni lepo, da na tako preprost način izrabljaš prijateljstvo...« — »Ženim se, zatorej veš, da mi ni mogoče...« — »Kupil sem si avto in pripravljam se za dolgo potovanje...« — »Kakšno jamstvo mi moreš dati, da bom denar, ki si ga moram od ust pritrgovati, kdaj dobil nazaj? Priznam, da imam na strani kapital, a ta je nedotakljiv...« — »Prijatelj! Zidam hišo, še sam bi potreboval...«

Peter se je nasmehnil ob misli na prijatelje. Zdaj ga še škodoželjno opravljajo in si tešijo vest, češ, saj smo vedeli, kaj bo z njim, sreča, da smo bili previdni in si tako prihranili nepotrebno skrb in denar!

Znova so zapeli zvonovi v dolini in s svojo slovesno pesmijo dajali prelestnemu jutru še večjo veličast. Petru so dvignili njegove misli. Da, ko bi bil tu zgoraj res dobrohotni in pravični Bog! Ali bi bilo potem mogoče, da bi se takale božja stvar, kot je človek v Petrovi osebi, v taki revščini potikal po Njegovi zemlji, podoben prej živali kot človeku, »ustvarjenem po božji podobi«. Ali se ni goreče zatekal k Njemu, takrat, ko so ga vsi zapustili, ko je bil brez slehernega upa in je samo od Njega še pričakoval pomoči? Toda pomoči ni bilo — in Peter je proklel Boga, proklel nebo in svojo usodo. V njegovo dušo se je naselilo sovraštvo in upor proti vsemu, kar je z božjim razodetjem v zvezi.

Hodil je po deželah, kjer žive ljudje, ki se nazivajo kristjani. Na vseh križpotjih križi, v vsaki vasi cerkev, povsod je gledal znamenja njih vere. Toda Kristus je dal zapoved, ki jo je upodobil v svojem Križu: »Ljubi Gospoda, svojega Boga...« in druga, ki je tej enaka: »Ljubi svojega bližnjega!« Navpična smer križa naj kaže prvi del zapovedi, zvezo človeka z Bogom, a vodoravna drugi del zapovedi; ne brez prve, ne brez druge ni križa! Če je torej glavna zapoved krščanstva ljubezen do bližnjega prav tako kot ljubezen do Boga in sta obe tako neločljivo zvezani, potem v teh kristjanih, ki jih je srečaval slednji dan, ni prave vere, potem jim je križ le mrtev simbol namišljene vere, ki je daleč odmaknjena od tega, kar je učil in hotel Kristus! Po njegovem nauku bi ne smelo biti zlobe, sovraštva, škodoželjnosti v ljudeh — in če bi bila ljubezen v ljudstvu, bi tudi on ne umiral slednji dan od lakote in mraza... Toda čemu naj on zahteva od drugih nekaj, česar sam več ne priznava? Ali vendar — oni so srečni, imajo vsega, kar potrebujejo za življenje — oni smejo, morajo biti verni... A oni hočejo samo prvi del zapovedi, ker žele za svojo srečo blagoslova iz neba, da si pomnože bogastvo, da se obvarujejo nesreč — ozir do bližnjega jim je odveč...

Vstal je in tema se mu je naredila pred očmi, ko je hotel stopiti dalje. Toda kam— kam naj krene? V dolino — za nobeno ceno! Danes, na velikonočno jutro naj se pokaže takle med ljudi, raztrgan, neurejen, kot gorski duh? Kakšno veselje naj s tem prinese hiši, ki ga je morda že pozabila, ki ga smatra gotovo že za mrtvega in goji morda še lep spomin na Petra, na Petra, na katerega je bila, vsaj v svoji veri, še morda ponosna! In končno, kdo ve, ali še živita oče in mati (morebiti bi stopil tja doli, če bi vedel, da ju ni več...). Toda če ga vidijo znanci in če zvedo o njem v Retju! Ne, za nobeno ceno — čemu je prišel tako daleč, saj bi bilo bolje, da bi sploh ne bil prišel čez gore!

Nazaj — nazaj!...

Še enkrat se je ozrl na dolino in na vas, na rodno hišo. Zdaj jo vidi zadnjič... Procesija se pomika iz cerkve, mogočno plapolajo bandera nad ljudsko vrsto in križi se bliskajo v jutranjem soncu. Nekaj sladkega ga zgrabi v duši — spomin na čas, ko je tudi on takole stopal med srečnimi ljudmi, ponosen, mlad, z radostjo in upi v srcu, ko je še gledal življenje pred seboj s soncem obsijano, kot je obsijana ta dolina tu pred njim!...

Znan glas ga je prebudil iz sanj — zdrznil se je in skoraj odrevenel. Za hip se je zmedel. A potem je urno skočil za drevo in izza debla oprezoval in prisluškoval.

Po stezi sta prihajala mož in žena. Bila sta v živahnem razgovoru in ženin smeh se je veselo in prešerno razbijal po gozdu. Končno je postal pogovor resnejši in Peter je že mogel razločiti posamezne besede in stavke.

»Pravijo, da sedi v Avstriji nekje... Za pet let so ga zašili...«

»Takole se izgubi človek... Sicer pa smo vedeli, da ne bo prida iz njega... Sanjač... hotel je biti nekaj posebnega, zdaj je dobil, kar je iskal...«

»Škoda za hišo, ki take časti gotovo ni zaslužila... To bo stare spravilo še v grob...«

»Oni niso krivi... A škoda fanta, saj bi ga še pes zdaj ne povohal, če bi se vrnil...«

Odšla sta in izginila v gozdu. Anica iz Retij in — njen mož!

Peter je stal kot okamenel. Nobena misel mu ni prišla v glavo, misliti sploh ni mogel več — samo neko strašno, doslej neznano čustvo mu je napolnilo dušo, čustvo, ki je prej podobno strahotni praznini kot grenkemu usodnemu spoznanju. Čudno — ni omagal, krepko je stal, kot bi mu bile noge okamenele, toda z roko se je krčevito oprijemal debla in ni se zavedal, kako se je z licem pritisnil ob deblo, kako se je zagrizel v košček lubja, ki je napol odluščeno viselo od drevesa. Tako je stal morebiti četrt ure, morebiti več — ni se zavedal ne časa, ne samega sebe, le neznano čustvo je glodalo v srcu, kot bi se tešil ob njem. Končno se je odločil od drevesa. Počasi, nezavedno mu je ušel pogled proti globeli v gozdu. Tam je Medvedja jama, prepad, ki ga pozna še iz otroških let. Kolikokrat so se sklanjali otroci čez tisto temno votlino in metali kamenje vanjo. Dolgo je odmevalo, ko se je odbijalo od sten v globini in končno si zaslišal, kako je padlo v vodo in obmolknilo.

Počasi, nezavedno, kakor gnan od nevidne sile je stopal Peter proti globeli. Vedno hitreje, končno je že tekel. Kakor bi se bal, da ga karkoli zadrži — kajti sklep, ki je ta hip dozorel v njem, je bil nepremagljiv in ni se mu mogel več upreti! Tu bo našel mir, uteho, tu bo izginil kakor kaplja v morju, nihče več ga ne bo našel, vsakršna sled za njim bo izginila! In vendar je bolje zaspati tu, v objemu domače grude, kot pa daleč v tujini! Objel ga bo pokojni, večni sen in nikoli več ga ne bo zbudilo jutro v staro bolečino...

Še je prenašal svojo usodo, še je bila do danes neka vez v njem, čeravno komaj zaznavna, ki ga je dvigala, ki mu je budila na dnu duše, kakor iskra pod kupom zgorelih razvalin, medlo nado na lepši dan — kdaj in kakšen bo tisti dan, si sam ni vedel odgovora... A danes je raztrgana tudi tista zadnja vez — zdaj je ugasnila tudi zadnja iskra v njem — zdaj je vsega konec!...

Že je zagledal temno odprtino, ki se je tako skrivnostno tiho, tako grozeče odpirala med zaraslim skalovjem — strupen hlad je vel iz nje in Petra je streslo za hip, kot bi se zgrozil nad svojo usodo — vendar je stopil dalje, se povzpel z zadnjimi močmi na mahovito skalo in že pogledal neizprosnemu breznu v široke, temne oči.

In kakor privid se mu je pojavila pred očmi slika iz otroških dni. Sklonjen nad brezno je metal kamenje in prisluškoval njegovemu skrivnostnemu bobnenju. Glas v globini je pojemal, sklonil se je še bolj nad jamo in tisti hip je zaklical za njim prestrašen glas:

»Peter!«

Kakor glas z neba mu je zazvenel v duši — glas, poln najglobljе, nedoumljive ljubezni in strahu! Kakor da je je spet pred njim, je videl podobo matere pred seboj, njen prestrašen pogled, ki je razodeval samo čisto, resnično ljubezen! In dvignila se je v njegovi duši vsa zatajena bolečina, bolečina hrepenenja po njej, ki ga morda v svoji ljubezni edina ni obsojala in ga je v srcu razumela, pri njej edini bi morda še našel — novo pot v življenje!

»Mati!« je bolestno kriknilo skozi gozd, da so prestrašeno onemelo ptice in da je bilo za hip čuti le odmev, ki se je odbijal od oddaljenih bregov...

*

Slovesno so peli zvonovi, kakor nebeška godba je zvenela Petru v ušesih, ko se je zdramil. Ležal je v postelji in nad njim so se sklanjali ljubeči in zaskrbljeni obrazi. Mati, oče! Bratje in sestre!

»Zakaj si zdvomil nad nami, ki smo ti že davno odpustili? Naš si in domača zemlja je dovolj bogata, da bo živela tudi tebe, pošteno in človeka vredno... Kdo bi te obsojal, saj je za nas vse danes življenje težko in koliko jih je, ki so se morali vrniti sredi pota! Predaleč si si postavil svoj cilj — kolikokrat človek hodi predaleč iskat svoje sreče — sreča pa je morda prav blizu, že doma, v rodni grudi — in potem je vse drugo brezuspešna blodnja, treba se je vrniti...

Peter še ni nikoli občutil tolike toplote v duši. Hvaležno so mu žarele oči — pogled mu je obstal na podobi Križanega v kotu. Zdaj je doumel ves smisel trpljenja — kako majhen se mu je zazdel človek, ki se hoče upirati božjim načrtom in jih križati s svojim. Kakor muha, ki hoče zvrniti goro. Nobeno trpljenje ni dano za smrt in pogin — le skozi njega je pot do vstajenja in zmage.

V njegovem pogledu je bila prošnja za odpuščanje — in mir v njegovi duši je pričal, da je odpuščanje dosegel...

Joža Vombergar:

Vijolice

(Velikonočna legenda)

Ko so Judje odvedli Kristusa, da bi ga križali, njegova mati ni mogla ostati doma. V bridki žalosti je hodila po polju in travnikih in si z jokom tešila bolečino. Goste solze so ji tekle po svetih licih in kamor je kanila njena solza, povsod je zrastla duhteča vijolica.

Nasproti ji je prišel razbojnik in jo hotel ubiti. Toda vonj vijolic, ki jih je že polno cvetelo po travniku, ga je tako omamil, da je postal v hipu krotek kot otrok. Zasmilila se mu je sveta žena in jo je sočutno vprašal po njeni žalosti. Povedala mu je, da so ji odvedli sina Jezusa in da ga bodo križali. S trnjevo krono so ga kronali in z železnimi biči tepli.

»Kaj je storil hudega?« se je začudil razbojnik, »ali je bil ropar, morilec ali še kaj hujšega?«

»Samo milost in dobroto je ljudem delil in jih bližnjega ljubiti učil,« je rekla Marija in v njenem glasu je bila tako globoka žalost nad nehvaležnimi Judi, da je roparja ganilo v dno srca.

»O sveti Bog!« je vzkliknil razbojnik, »kaj sem pa jaz zaslužil, ki sem največji razbojnik v deželi in ki sem toliko zla povzročil ljudem? In kaj bo rekel tvoj dobri sin, ki po nedolžnem mesto mene toliko trpi?«

»Pojdi k njemu,« je rekla Marija, »in ga prosi odpuščanja, prav gotovo boš tudi ti našel milost pri njem!«

Res je šel razbojnik k Jezusu, a Judje ga niso pustili do njega. Ko pa so spoznali v njem razbojnika, so ga zgrabili in ga z Jezusom in še z nekim razbojnikom vred obsodili na smrt na križu. Šele, ko je visel na križu poleg Jezusa, na njegovi desni strani, ga je mogel nagovoriti in ga prositi odpuščanja. In Jezus se je milostno ozrl nanj in mu zaklical:

»Resnično, še danes boš z menoj v raju!«

Vijolice pa še od takrat v velikem tednu cveto po travnikih, v spomin na svetih sedem žalost Marije.

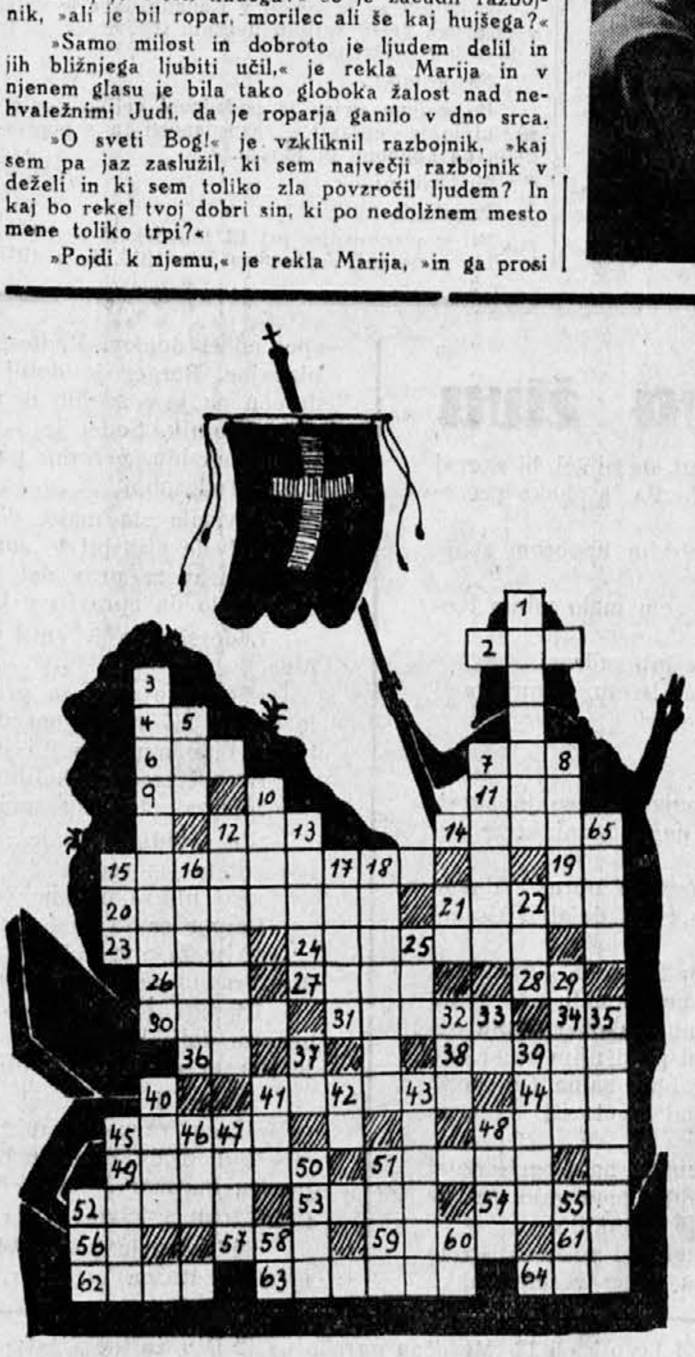

Križanka „Vstajenje"

Vodoravno: 2. prst, 4. ploskovna mera, 6. izraz v glasbi, 7. negotovost, 9. del voza, 11. uničuje železo, 12. izraz v petju, 14. optična priprava, 15. staroitalsko mesto, 19. kratica, 20. vpitje, 21. morje, 23. Verdijeva opera, 24. živo-srebrna ruda, 26. vladar, 27. okrajšava; eventualen, 28. izraz pri kartah, 30. moško ime, 31. izraz za operno pesem, 34. francoski spolnik, 36. oc, 38. del telesa, 41. prebivalec stareItalije, 44. osebni zaimek, 45. izraz v glasbi (sozvok), 48. rastlina plezalka, 49. iz prsti, 51. dva osebna glagola moči, 52. delati na polju, 53. svetopisemska oseba, 54. indijansko lovsko orodje, 56. nikalnica, 57. nekaj izvanrednega, 59. prevozno sredstvo, 61. točka skrajne zemeljske celine, 62. okrasna rastlina, 63. prekop v Ameriki, 64. vrsta pesmi.

Navpično: 1. izraz veselja v cerkvi, 3. kraj na Gorenjskem, 5 Slovan, 7. pomanjševalnica: srce, 8. žensko krstno ime, 10. smešnice, 12. prebivalec v Evropi, 13. nebesno telo, 65. reka v Italiji, 15. predplačilo, 16. orožje, 17. del polja, 18. poveljnik armade, 21. reka v Sibiriji, 22. štetje, 25. osebni zaimek, 29. uničuje zgodnje zelenje, 32. kratica katoliško organizirane belgijske delavske mladine, 33. ploskovna mera, 35. zgodovinska zgodbica, 37. skrajni del zemeljske celine, 39. imajo kure, 40. žabja zalega — jajčece, 46. konica, 47. skrajni del zemeljske celine, 48. naselbina, 50. up, 51. žitni izdelek, 55. jeza, 58. nada, 60. italijanski spolnik.

Danes premiera ob 21. uri!
Dušica Rožamarija
HANSI KNOTECK in HANS STÜWE
Predstave oba praznika ob 15., 17., 19. in 21. uri
Prekrasni roman A. Güntherjeve
„Die Heilige und ihr Narr"
Najlepši film sezone!
KINO SLOGA
Telefon 2730

Hindenburg — Zeppelinov naslednik

Pred dobrim mesecem je odletel preko Atlantika v Južno Ameriko Zeppelinov naslednik Hindenburg. To ogromno potniško letalo je 813 čevljev dolgo in ima prostora za 90 oseb, in sicer za 40 mož posadke in 50 potnikov. Razen tega nosi s seboj cele zaboje pošte, zaloge kuriva, trgovsko blago itd. Navzlic temu pa prekaša svojega prednika v hitrosti za celih deset milj na uro. V konstrukciji se novi Hindenburg razlikuje od starega Zeppelina, ki je vršil poštno službo med Frankfurtom v Nemčiji in Rio de Janeirom v Južni Braziliji, samo v nebistvenih stranskih sestavinah in funkcijah, medtem ko je načeloma zgrajen na istih mehaničnih in tehničnih osnovah. Na splošno je v svoji izdelavi in upravljanju znatno enostavnejši od prvega, pa ima pri vsem tem velike prednosti. Ena izmed njegovih največjih prednosti je pridobitev na letnem času, kajti Hindenburg bo letel nepretrgano

podnevi in ponoči

ne da bi moral spotoma pristajati na raznih letališčih zaradi prevzemanja novega kuriva. Stari Zeppelin pa je imel ob poletu polovico bencinskih tankov praznih, ker je bila njegova nosna moč premajhna, da bi se smel založiti ob startu za vso dolgo vožnjo. Zlasti občutna je bila njegova zamuda v Pernambucu v Severni Braziliji, kjer se je moral na vsaki vožnji nanovo založiti z gorivom, česar njegovemu popolnejšemu nasledniku ne bo več treba. Spričo vseh teh okoliščin bo Hindenburg na vsaki vožnji, če jo bo mogel vršiti na nekdanji Zeppelinovi zračni črti, pridobil dvanajst ur na času. Drugih dvanajst ur pa bo pridobil s svojo večjo hitrostjo. Po vsem tem bo zračna vožnja iz Frankfurta do Rio de Janeira trajala samo tri dni in pol in bo to potem takem najkrajša pot iz Evrope v Južno Ameriko. Mnoge francoske in druge letalske družbe gledajo z zavistjo novega zračnega velikana, ki mu, kakor vsakemu uspešnemu trgovskemu podjetju, obetajo zaradi tega velike neprilike in konkurenčne intrige, zlasti še, ker se bolj in bolj približuje čas, ko bo letalo pomemben činitelj tudi v

blagovnem prometu

in se bo morala vožnja po zraku vršiti tudi ponoči in brez prestajanja. Ako bo Hindenburg preletel zgolj 75 milj na uro, se bo mogel uspešno kosati z letali starega tipa, ki vozijo s hitrostjo 150 milj na uro, kajti le-ta morajo često pristajati ter prevzemati gorivo, razen tega pa morejo pluti samo podnevi, medtem ko po osem ur prenočujejo na letališčih. Res, da na nočni vožnji potniki ne bodo imeli raznih ugodnosti, ki jih imajo na dnevnih, ali ti nedostatki bodo izravnani z večjo varnostjo pred morskimi viharji in z zgodnejšim prihodom do namembnih postaj.

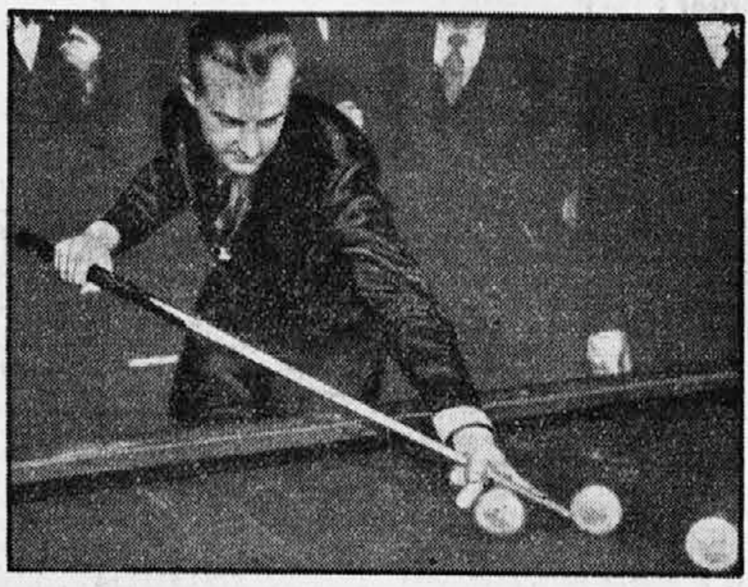

Novi svetovni prvak v biljardu Belgijec Gabriel

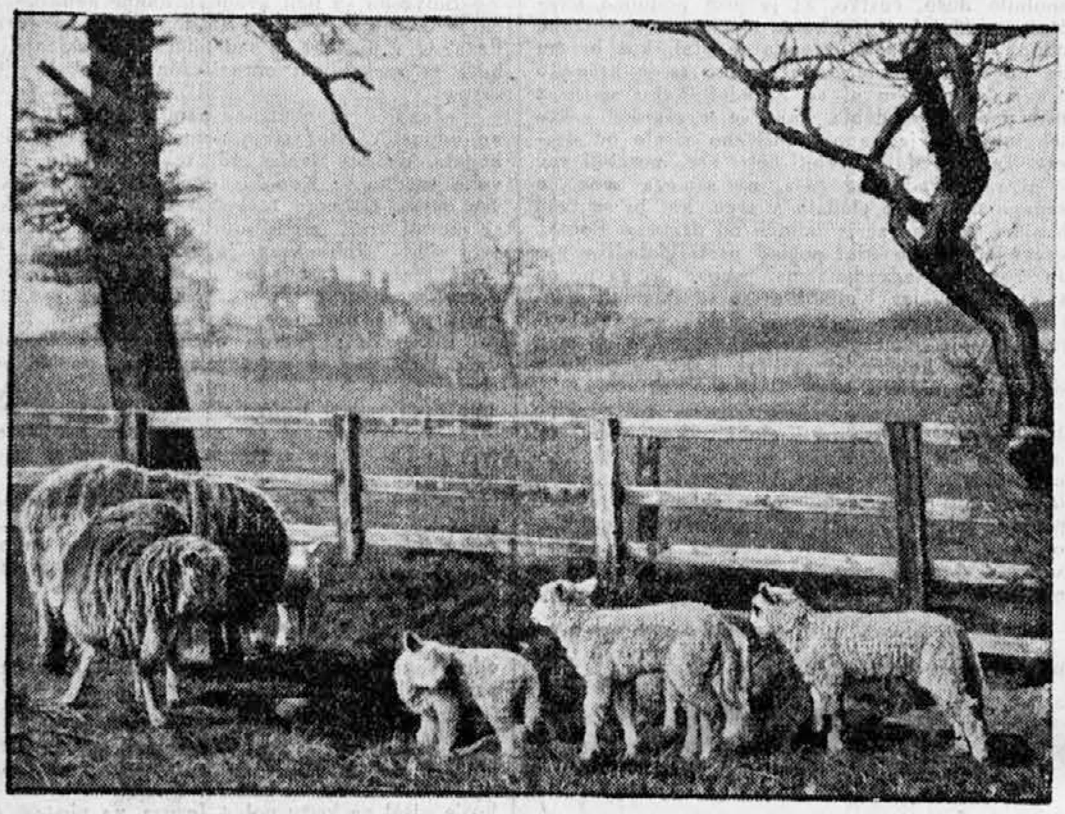

Jagnjeta

Kdo je Ribbentrop?

Izredni Hitlerjev poslanik von Ribbentrop, ki vodi pravkar v Londonu tako važna pogajanja, je zelo važna osebnost v političnih kuluarjih mednarodne pozornice. Te dni pa je izšel izpod peresa znanega francoskega novinarja Lous Dalapreeja v pariškem listu »Paris Soir« zanimiv članek o življenjski poti tega politika. Duhoviti časnikar je zasledoval v dnevnem časopisju članke, kako karakterizirajo von Ribbentropa njegovi prijatelji in njegovi politični nasprotniki.

O njegovem poreklu:

Prijatelji:

Von Ribbentrop izhaja iz stare plemenitaške rodbine iz Porenja. Sin majorja Riharda von Ribbentropa in matere rojene Zofije Herdwig.

Nasprotniki:

Imenuje se samo Ribbentrop. Spoznal je slučajno nekega starega von Ribbentropa, ki ga je posinovil.

O njegovi vzgoji:

Prijatelji:

Dovršil je licej v Metzu in visoko šolo v Grenobleu in Londonu. Bil je izvrsten učenec.

Nasprotniki:

Povprečen dijak v Nemčiji, ki je bil iz treh šol zaradi disciplinskih prestopkov izključen.

O njegovi mladosti:

Prijatelji:

Z 18 leti se je izselil v Kanado, kjer je delal v pisarnah večih velikih uvoznih trgovin in se je zelo težko preživljal.

Nasprotniki:

Po svojem stricu je podedoval veliko dediščino, ki jo je zapravil v razuzdanosti in s popivanjem po Londonu in Parizu.

Med vojno:

Prijatelji:

Bil je prostovoljec pri 12. huzarskem regimentu. Tja je vstopil septembra leta 1914. Leta 1915 je postal podporočnik, leta 1916 komandant, pozneje pa generalštabni oficir pri Seecktu. L. 1917 je odšel v Turčijo s posebno misijo. Sedaj je rezervni oficir in sicer ima čin polkovnika.

Nasprotniki:

Leta 1915 je bil poklican v službovanje v vojsko. Leta 1917 je med dopustom dezertiral na Švedsko. Nekaj mesecev kasneje se je ponudil nemški špijonažni službi, ki ga je poslala v neki misiji v Turčijo.

Politično udejstvovanje.

Prijatelji:

Najprej je bil liberalec. Pozneje je postal gost aristokratskega bogataškega Herrenkluba, kjer so se zbirali vsi velikaši, bodisi plemski, bodisi denarni, kar jih je premogla tedanja Nemčija. Narodni socialist je postal, ko je uvidel, da ne more nihče rešiti Nemčije razen Hitlerja.

Nasprotniki:

On sploh nima nobenega političnega prepričanja, ampak pozna sam sebe in svojo korist. Najprej je bil socialni demokrat, dokler mu je to kazalo. Narodni socialist pa je postal šele tedaj, ko je Hitler dosegel višek svoje moči.

O njegovih dohodkih:

Prijatelji:

Po demobilizaciji je odprl trgovino z vinom. S tem je prišel v stik z enim od največjih veletrgovcev z alkoholnimi pijačami, ki mu je dal svojo hčer za ženo in mu hkratu tudi izročil vodstvo svojega podjetja.

Nasprotniki:

Bil je zastopnik trgovine z vinom, katere lastnik je bil znani trgovec in večkratni poslanski kandidat Hugenbergove skupine Henckel. Vrtel se je okoli lastnikove hčerke, ki sicer ni bila lepa, zato pa tem bolj bogata. Poročila ga je, saj je bil zastaven fant in še oficir povrhu. Oče se je temu zakonu seveda upiral, toda spor v rodbini je trajal samo tako dolgo, dokler ni mladi zet začel igrati vloge v politiki. Potem pa se je hudi tast brž potolažil.

* * *

Rajsko drevo

Sv. pismo Stare zaveze nima nobenih točnih podatkov o prepovedanem drevesu v zgodbi z Adamom in Evo. Slikarji sicer smatrajo ta rajski sadež za jabolko, a bogoslovska znanost ni v stanju dokazati njih domnevo. Neki angleški raziskovalec nastopa v vodilnem strokovnem časopisu v prilog tropske palme s sadežem v obliki dinje. Sladko in dišeče meso zlate barve ima zdravilne lastnosti, ki jih visoko cenijo domači rodovi. Rastlinoslovci se zanimajo za palmo, ker je edinstveno samoplodno drevo. Posamezna debla lahko imajo moške in ženske cvete ali se tudi brez vsakega umljivega vzroka izpremenijo iz moških v ženska. Jezikoslovci so že davno ugotovili, da je imel palme v vseh jezikih v zvezi z deblom »oče« oz. »mati«. V Afriki se imenuje »papai« in v Južni Ameriki »papaja«, na Arabskem (kjer ne poznajo glas »p«) »babaj«, v Braziliji (kjer vlada portugalščina) »mamao« in na Tihooceanskih otokih celo »papamaja«, kar pomeni sestavljenko iz obeh debel. Raziskovalec misli, da je to drevo najstarejše v človeški zgodovini in v zvezi s svetopisemsko povestjo o rajskem drevesu.

»Pravite, da boste odslovili svojo kuharico? Pa ste vedno govorila, da je dekle pravi zaklad.«

»Res, ampak tudi moj mož je bil na žalost istih misli.«

Posvetitev spominskega kamna Röntgenu v Hamburgu.

49

Mrtvi in dva živa

Ko je postal negotov in se obrnil, da bi šel, bi skoraj prevrnil Lüdersena; oba sta se ustavila in enako presenečeno gledala drug v drugega.

Berger se je prvi zbral, z velikim naporom svoje volje, kajpak.

»Dober dan,« je dejal. »Hotel sem malo mimo tvojega urada. Saj tukaj stanuješ?«

Lüdersen je bil še vedno v prejšnji zadregi.

»Ne,« je odgovoril, »za enkrat še tu stanuje moj prednik.«

»Ali sem dvakrat pozvonil?«

»So že odšli na počitnice.«

Berger bi se bil skoraj nasmejal, ali se je zbral. »Hotel sem te malo pozdraviti,« je dejal, »zdaj, ko se peljem na počitnice.«

Lüdersen je napravil zelo pameten obraz. »Ravno nocoj delam blagajniški obračun,« je dejal. »Ali ne ostaneš do jutri?«

»Ne, ali to nič ne de. Ne bom te motil. Le za trenutek bom šel s teboj, nato pa se bom kmalu odpravil.«

Lüdersen je prikimal umerjeno, kakor nečemu neizogibnemu, odklenil vrata in odšel pred njim noter. Ko so bili notri, je dejal. »Sicer pa ne bova sama. Ob osmih bo prišel asistent in mi pomagal ugotoviti denarno stanje znamk.«

Berger je še obotavljal za trenutek, nato pa je dejal lahko: »Ako hočeš, ti pri tem lahko pomagam. On pa lahko odide. Jaz ne bom prav nič zamudil.«

Proti temu Lüdersen ni mogel nič reči, in ko je kmalu nato asistent prišel, je na svoje veselje lahko spet odšel domov. Medtem sta spravila vse iz globoke blagajne. Berger je dobil svojo mizo za znamke, Lüdersen pa je s svojim denarjem in podlagami sedel za svoj pisalnik. Sedel je s svojim hrbtom obrnjen proti daljšemu zidu, z licem pa proti sobi, tako da je imel mizo pred seboj.

Govorila sta malo, dokler je Berger sešteval. Ko pa je ob devetih bil že gotov, je vprašal začudeno: »Zakaj si prav za prav dal za to poklicati asistenta? Saj se to delo da opraviti v trenutku.«

Lüdersen se je čutil malce zadetega in je odložil pipo.

»No, tako prav za prav ti ne bi smel vpraševati,« je dejal. »Z vsem tem denarjem pač nisem rad sam tukaj. Ena komedija mi je bila dovolj.«

Berger se je nekoliko zravnal. »Tako govoriš ti?«

»Kajpak, to se razume.«

»In četudi si iz nje izvlekel zase le ugodnosti. Kaj naj potem jaz rečem?«

»Saj nimaš nobene odgovornosti za blagajno več.«

Berger se je nasmejal kratko in trdo.

»Nimam,« je rekel, »to imaš prav. Toda odgovornosti ravno zaradi tega nimam več.«

Hipoma je začel hoditi nemirno pred pisalnikom gori in doli. Lüdersen pa ga je nezadovoljno zrl. Nato je Berger obstal pred njim in ga dolgo gledal.

»Nekaj ti bom rekel,« je dejal, »odkrito in iskreno: prišel sem ravno zaradi tega. Na dopustu sem, kakor si slišal. Toda ta dopust bom porabil, ne zato, da te pozdravim, marveč da se končno vendar enkrat do kraja pogovorim s teboj.«

Lüdersen je postal bled, okrog njegovih ust je zaigral razdražen in jezen gib.

»Do kraja pogovorim?« je dejal. »Ne razumem, kaj naj to pomeni?«

»Vem. Tebi je vse to pač čisto jasno. Ti sediš na mehkem in kaj ti drugo mar. Meni pa vse to ni tako jasno. Nisem ti nevoščljiv, niti najmanj, toda zakaj so ljudje meni nevoščljivi? Ali sem zakrivil kako hudodelstvo? Ali sem storil kaj sramotnega?«

Lüdersen niti z besedico ni odgovoril.

»Ti si prepričan o tem, na licu ti vidim. Sicer pa sem to že prej vedel in zato stojim zdaj tukaj pred teboj. Ne misliš ti sam tako, toda na vse ostale se vendar ne morem obrniti. V teh letih si postal zame zastopnik vseh ostalih. Prvič zato, ker si mi to najbolj jasno pokazoval, drugič pa zato, ker si bil takrat zraven in si žel največjo korist. Zato nisem bil nikdar ravnodušen do tebe. Na tebi sem meril svoje lastno ponižanje, na tvojem povišanju. Ako se takrat ne bi to zgodilo, bi zdaj jaz sedel v onem stolu. Moja pipa bi ležala na mizi in moj klobuk bi visel v onem kotu. — Ne, ne, nikar se ne kremži v protest. Ti veš, da je res tako.«

»No, da — in dalje?«

»Kaj pa je imel ves dogodek prav za prav opravka z nama? Mislim, z nama kot tovarišema?«

Lüdersenov obraz je postajal polagoma preudarjajoč.

»Ali sem to sploh kdaj trdil? Ti sam letaš okrog in se vznemirjaš in trdiš vse mogoče stvari.«

Berger je zavzdihnil.

»Moj Bog,« je dejal rezignirano. »Saj zato stojim zdaj tukaj. Ker je tako, in je od vsega začetka tako bilo. Razumel boš vendar, da nisem bil jaz tisti, ki je nocoj začel. Dobro veš, kako se je najino razmerje spremenilo on onega dne, ko sva v ravnateljivi sobi oddala svoje izjave.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 25 Din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 2994 in 2996. Uprava: Kopitarjeva 6. Telefon 2992. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Jože Košiček.